

SLOVAN.

Štev. 21.

V Ljubljani, dne 21. maja.

1884.

Vsebina: Kosta Trifković. — Nekaj o političnem obrekovanju. — Dolenjci. — Pogled po slovanskem svetu. — Razne novice. — Politični razgled. — Tržne cene. — **Ilustracija:** Kosta Trifković.

Kosta Trifković.

Slovanova gledališka društva potujejo vsako leto po Ogrske, Slavoniji, Hrvaškem in Dalmaciji, preskrbljena z lepim ertoarjem različnih iger in dram, vzetih iz zgodovine in iz narodnega življenja hrvaškosrbskega naroda. Srbski pisatelji so tudi res mnogo storili na dramatičnem polju od prvega početka, ker so spoznali potrebo in upliv z dobrimi igrami preskrbljenega narodnega gledališča. Malo ne samo na tem polju je v najnovejšem času deloval tudi Kosta Trifković, jeden najdarovitejših pisateljev srbskih, ki ga je v najlepši dobi pokosila smrt.

Kosta Trifković se je porodil v Novem Sadu 20. okt. 1843. leta. V osnovne šole je hodil v mestu, a v gimnazij v Novem Sadu, Vinkovcih in v Pešti.

Dovršivši šesti gimnazijski razred, vzbudé nekateri romani, v katerih je veliko bral o morji, toliko ljubezni za mornarstvo v njem, da je odšel v mornarsko šolo na Reki. Ko mine leto dni, odpotuje s trgovskim brodom čez Carjigrad v Črno morje. Ali skoro spozna mladi

mornar, da je preslab za težavno mornarsko življenje. Zategadelj se spet vrne na Reko, dovrši tu sedmi in osmi gimnazijski razred in napravi zrelostni izpit. Potem se je posvetil pravnim naukom, katere je dovršil na akademijah v Požunu, Debrecinu in v Košicah. L. 1867. je dobil službo v Pešti, kjer je postal l. 1868. mestni podbeležnik. L. 1869. je bil izvoljen v Novem Sadu za mestnega velikega beležnika, a 1870. za senatorja. Malo potem je odprl advokatsko pisarno in se odpovedal senatorstvu, ali novosadska občina ga je izvolila zdaj za mestnega fiskala. L. 1873. je postal podpredsednik Matice Srpske. Ali komaj da se je raznesel mladega pisatelja glas po vsem slovanskem jugu, začela mu je v prsih kliti klica

suhe bolezni, kateri je zastoj iskal zdravila po Fruški Gori, v Ištu in v Italiji. Umril je v Novem Sadu 19. februarja 1875. leta.

Književno delovanje Trifkovićevo se začinja z letom 1870., ko je začel premišljati, kako pomnožiti in obogatiti

repertoar narodnega gledališča. V ta namen je najprej prelagal iz drugih jezikov. Snovi svojim izvornim igram pa je zajemal iz srbskega društvenega življenja. Pisal je največ samo šaljive igre, s katerimi je osvojil repertoar narodnega gledališča v Novem Sadu, Belem Gradu in Zagrebu.

V kratkem času od 1870—1874 je spisal daroviti pisatelj dvanajst gledaliških iger, od katerih jih je devet izvornih, a tri predelani prevodi. Leta 1870. je spisal: 1.) „Milo za drago“, šaljiva igra (po nemškem izvorniku). 2.) „Francuskopruski rat“, šaljiva igra (izvorna). 3.) „Pola vina pola vode“, šaljiva igra. Leta 1871.: 4.) „Mladost Dositija Obradovića“, slika iz življenja. 5.) „Čestitam“, šaljiva igra. 6.) „Na badnji dan“, dramolet. 7.) „Školski nadzornik“, šaljiva igra (izdalo v slovenskem prevodu „Dramatično društvo“). 8.) „Tera opoziciju“, šaljiva igra. Leta 1872.: 9.) „Mila“, šala po nemškem izvorniku. 10.) „Izbiračica“, šaljiva igra. 11.) „Ni brigeša“, šaljiva

igra po italijanskem. Naposled leta 1873. je spisal: 12.) „Ljubavno pismo“, šaljiva igra, katero je nagradila „Matica Srpska“.

To so Trifkovičeva dela. Mnogo zasnovanih načrtov za šaljive igre je ostalo neizvedenih v rokopisu.

Njegova dela so pisana v lepem in lahkem jeziku; v njih veje duh srbskega društvenega življenja; pisatelj jih je pisal zato, da bi poboljšal društvo.

Razen omenjenih del je spisal Trifković nekoliko pripovedek za „Javor“ in dokaj šaljivih podlistkov za „Zastavo“. Njegova je tudi zasluga, da je oživil list „Javor“, za kateri je ravno on največ delal in se trudil za njegov prospeh.

In vse to je storil Trifković v tako kratki dobi, kajti neusmiljene Parce so mu pretrgale nit življenja, ko mu še ni bilo dva in trideset let. Lahko si tedaj mislimo, koliko lepih nad je moralo z odličnim pisateljem tako zgodaj v grob.

Nekaj o političnem obrékovanju.

Es gibt — bemerkt Stritar — eine spezifische Sorte von Nationalen, bestehend aus Politikern, Zeitungsschreibern und Schriftstellern, denen die Nationalität nur eine Melkkuh ist. Von solchem Gezücht haben auch die Slovenen, wie andere Nationen, mehr als zur Genüge. —

Laibacher Wochenblatt.

Že pri Homerji smemo pričeti! Zapustivši trojanske livade, begal je Odisej po goljafivih vodah tja in sem; nemila osoda ga je pehala iz nesreče v nesrečo, in trpljenja dolga vrsta ni hotela nikdar ponehati! Večni trpin (sedaj bi rekli, večni „mučenik!“) je gojil v svojem srci samo jedno in neskončno željo: da bi mu bogovi dodelili milost, da bi zopet gledal sive pečine na skalnati svoji Itaki!

Ubogi Odisej! Ko te valovje hipoma pritira pred Itako, pričneš jokati in zdihovati — lastne svoje domovine nisi več poznal! Jednaka osoda nam je pograbila sedaj slovenskega pesnika! Že dolgo časa je živel sam o kapitalu, in ni čuda, da mu je konečno pošla zaloga! Potem je pričel ponarejati denar, in ko mu je ljudstvo odgovorilo: prijatelj, denar, ki ga kuješ, ne nosi več tvoje podobe! razsrdil se je in raztogotil ter kričal, da je ljudstvo, katero dobri denar bolje ceni od ponarejenega, ne hvaležno in brez zdravega ukusa! Dolgo let se ni menil za slovensko svojo domovino, ali sedaj so ga poklicali nekateri politični prijatelji, da ga kažejo na odru, prav tako, kakor izvabijo časih imenitnega tenora v sivi starosti, da obdan s zlatimi penami in napačnim bleskom, še enkrat nastopi upajoč, da bodo skrhanega grla skrhani glasovi navdušili občinstvo isto tako, kakor so ga navduševali tedaj, ko so še sladko doneli iz mladega grla! Tak prizor je mučen, posebno pa občinstvu, ki se hoté ali nehoté (ako mora gledati starčka na odru), spominja izreka: Sic transit gloria mundi!

Mi pesniku ne štejemo v zlo, da se je umešal v sedanje naše politične boje in da je nad nami (ki se nočemo prepričati o napačni veri, da namreč Slovenci ničesar več zahtevati ne moremo in ne smemo), kakor Neptun, prikazavši se sredi razkačenega političnega vodovja, zavihtel svoj trizobnik ter zagrmel nad nas svoj quos ego!

Tudi pesniki se radi utikajo v politiko, češ, v liriki smo veljaki, morda imamo tudi za politiko talent! Poskusimo torej!

Ali boga v življenji ni tako lahko igrati, kakor v gledališči na odru! V 19. stoletji imamo že to grdo navado, da bogovom, če se tudi z groznim trizobom prikazujejo med nami, pretipamo nesmrtnne kosti in če opazimo, da trizob ni iz železa, nego iz nedolžnega papirja, potem ne poznamo niti strahu niti groze; in bog bode vedel praviti o posebno hvaležni osodi, če bode mogel izginiti z odra, ne da bi občinstvo žvižgalo in sikalo!

Zategadelj tudi o politiku pesniku ne moremo in ne smemo ostro soditi; zanj govoriti v prvi vrsti dvé olajševalni okoljščini, kakor bi se izrazil kazenski sodnik prvič, da se njegova liriska in leposlovna dela iz tiste dobe, v kateri se je, kakor pravi, ohladil od mladosti, ga ognja, ne beró več rada, in da je zategadelj v pravici, če je hotel poskušati srečo s političnimi spisi; drugič pa, da slovenskih razmer in potreb več ne pozna, ker živi že dolgo let med Nemci, to je med najhujšimi sovragi Slovanstva! Pesnik je, kakor Antej, ki je brez moči, ako ga dvigne osoda od domače zemlje! In Antejju jednak je naš pesnik; odtrgali so ga hudobni bogovi od matere — zemlje slovenske, in kje naj sedaj jemlje narodnostnega naudušenja, brez katerega je slovenski pesnik — suha veja na domačem deblu? Sedaj, ko ga je valovje „Ljubljanskega Lista“ priplulo do domačih bregov, probudil se je, ter pričel jokati in zdihovati — kakor nekaj ubogi Odisej; lastne svoje domovine ni več spoznal!

Dolgo nismo odgovarjali politiku pesniku! Čemu tudi? Iz dalje opazovati, za pečjo sedeti, ko gredo drugi v ogenj, ni težava! Potem se pa — zopet v varnem zatišji delati, kakor bi bil modrijan, ki nima druge naloge, nego pribijati svojemu narodu tako imenovane „grenke resnice“ na čelo, ni težka naloga! Konečno ostaja človeku še vedno zastarela tolažba: križali so me, ker sem resnico govoril! Ali resnica je, da obsezajo te politične kapucinade, s katerimi udriha sedaj naš pesnik po svojem narodu, samo domišljije, samo lirske politikanje! Polastilo se je stvari nemško časopistvo in sedaj bode šlo kakor blisk po sovražnih nam listih: Glejte taki so Slovenci; njihov odlični pesnik sodi o domačem gnezdu tako in tako! Greh bi bilo molčati in v pravem pomenu besede, prisiljeni smo na odgovor!

Pesnik piše, da nam je narodnost, kakor molzna krava, in da se med nami nahaja nekoliko grešnikov (Gezücht!), ki o narodnosti živé! Ali je pesnik sam veroval svojim besedam, ko jih je zapisal na potrpežljivi papir? Morda. To pa vemo, da je to politično obrekovanje prve vrste, ki je izviralo ali iz nepremišljenosti, ali pa iz želje, svojemu spisu priboriti nekoliko nenaravne interesantnosti!

Kdo živi pri nas ob narodnosti? Nikdo! Tiste uboge reve, ki se trudijo noč in dan samo s slovensko pisarijo, ali ne lazijo z bledimi obrazi okrog; in ali jih ne proganjati noč in dan lakota in eksekucija? In mi drugi, ko nam ni treba beračiti kruha, ali ne plačujemo tako imenovanega narodnega davka več, nego plačuje dunajski profesor c. kr. davka? Kaj imamo od narodnostnega delovanja? Ali si res služimo pri tem? Spanje v noči si kratimo, in po dnevu; kratimo si svojega poklica dolžnosti, samo da moremo opravljati dela, katera nam na-

kladajo narodnostne dolžnosti! In kako zahvalo uživamo? Samo to, da se konečno oglasi kak moderni Diogenes iz dunajske svoje kadi ter je robot z nami, kakor je bil nekaj pravi Diogenes robot v svojem sodu!

Kdo bi se ne razsrdil pri tem in posebno sedaj, ko se bode pod imenom našega pojetičnega politika grdil slovenski narod po širnem svetu! Kdor izreče tako ostro obsodbo, kakor se bere na čelu temu članku, ima na vesti dokaj imen; a če si pomagamo samo s splošno frazo — potem je političen obrekovalec prve vrste in jednak tisti tici, ki onesnažuje gnezdo, kjer se je vzgojila!

Naš politični pesnik javka o vsaki priliki: „napravite z mano kar hočete, ravnajte z mano, kakor svinja z mehom, — samo poštenje mi pustite!“ Dobro. A tudi mi imamo pravico zahtevati, da nam puščate pri miru naše poštenje in da brez dokazov ne trdite, da nam je narodnost molzna krava! Taki nasprotniki, ki nosijo na rokah bele rokavice, na telesu pa francoski frak in na kozmopolitični glavi vestno počesane lase, spodaj na nogah pa škornje na kveder, s katerimi sujejo na vse strani, taki nasprotniki so nam v resnici — najmanj simpatični!

To je naša sodba! Dolgo časa je nismo hoteli izustiti, ker smo upali, da ima pojetični politik vsaj jednega prijatelja, ki ga bode poučil o utisih njegovih najnovejših dunajskih pisem! A videti je, da nima takega pametnega prijatelja! Čast naroda pa je zahtevala, da smo se oglasili, sicer bode svet menil, da imajo sami lopovi, oderuhi, tatovi itd. v oblasti narod slovenski, katerega naj Bog obvaruje — dunajskih prijateljev!

Dr. Iv. T.

Dolenjci.

Spisal J. Trdina.

II. Občevanje in narodnost.

(Dalje.)

Doberšen del hrvaškega meščanstva je slovenske, zlasti dolenjske krvi, kar je velika blagodat in sreča za hrvaški narod, ki v svojem združenem življenju ni čutil in uvidel potrebe, da bi se selil s prostega deželskega zraka v tesno ozidje zaduhlih mest. Ne brigaje se za ostre zakone, vohunske iblajtarje in obožene stražnike, hodila je predrzna dolenjska mladina do leta 1848. čez strme Gorjance na Hrvaško po duhan in sol in nosila to blago rojakom, ki so ga dobivali na tak način za nekoliko krajcarjev cenejše, nego v domačih prodajalnicah. Naših fantov ni gnalo v nevarnost koristljubje, nego hrepenenje po junaški slavi in zlasti prostosti. Izpremenjene političnogospodarske razmere so ustavile in odpravile to prepovedano hojo in tažbo, tem jačje pa je oživelo nezabranjeno preseljevanje dolenjskih težakov in rokodelcev, ki so dobro došli hrvaškimi graščakom, meščanom in veletržcem. Petnajst let je vse mrgolelo naših drvarjev po slavonskih gozdih, iz nekaterih žup jih je šlo tja vsako leto po dve, tri stotine in še več. Vsak, kdor je potoval po Hrvaškem, čudil se je velikemu

številu naših delavcev, poslov, krčmarjev in drugih obrtnikov, katere je našel po vsej deželi razven Zagorja. Brez njih bi se bil ugnezdil in razprostrl po trojedni kraljevini nevarni „Švaba“ mnogo bolj na gosto. V jedinem Zagrebu se je naštelo o zadnji popišnji skoraj 4000 Slovencev! Jezik ne dela našim ljudem nobene težave in zapreke. Govoril sem že z mnogimi Hrovatarji in vsi so mi potrdili, da so se hrvaški v dveh mesecih prav lahko toliko naučili, da so izdelovali. Nekateri, ki so bili dalje časa v Slavoniji, znali so štokavsko narečje jako dobro.

Pravih Hrvatov se je tega stoletja na Dolenjsko za stalno le malo doselilo. Meni so znani samo trije. Za turškega divjanja pa jih je dosti prišlo. V naših Podgorcih teče nekatera kaplja hrvaške krvi. Tistim mnogim Slovincem, ki se pišejo za Hrovate („Hrvat“) so pripotovali spredniki brez dvojbe iz hrvaških krajev. Tudi ne ravno redki priimek „Turek“ so dobili najbrž Hrvati, ki so pribežali s Turškega na Kranjsko. Na osmanske Turke ali na poturčene Bošnjake (poturice) se ne more misliti, ker si oni niso nikoli iskali, niti trebali iskati pribežišča

v krščanski deželi. Ko sem potoval po Dolenjskem, nameril sem se večkrat na hrvaške zidarje, dogarje in tesarje. Ljudje so jih sploh hvalili zaradi njihove odlične spretnosti, pridnosti in poštenosti. Zidarji so bili Vinodolci, imeli so jih povsod rajši, nego Italijane, ker so zidali trdnjše in niso nikoli skušali, da bi gospodarja osleparili. Tudi tesarji (sami Kastavci) so bili izvrstni delavci; s svojimi velikimi sekirami obsekali so hlod trikrat prej, nego naši. Dolenjci so tem primorcem samo to očitali, da se bahajo preveč s svojo domovino, trdeč, da rastejo v njej smokve in oljke. Dejali so: Ko bi imeli take dobrote doma, ne bi si hodili k nam kruha iskat. Izobraženi bralci vedo, da se Hrvati niso lagali. Oljke in smokve rastejo res v primorju, ali samo ob njih se ne da živeti. Narodno gospodarstvo na Dolenjskem je prejelo marsikak važen napredek in pripomoček od hrvaških bratov. Lahki, žilavi in vstrajni dolenski konji spadajo h hrvaški pasmini. Kakor na Hrvaškem, ne redé se tudi ob Krki in Temenici prasci samo za dom, ampak se tudi prirejajo in z lepim dobičkom na vse strani razprodajajo. Kakor hrvaški poljanci, pitajo tudi dolenski razven kuretine obilo rac, gosi in puranov. Po hrvaškem vzgledu so začeli Dolenjci že pred mnogimi desetletji sejati debelozrnato koruzo, ki se zove debeljača. V dolenskih vinogradih je jela izpodrivati slaborodne trte če dalje bolj plemenita hrvaška kraljevina in mestoma tudi že primorščina.

Sosedstvo hrvaške zemlje in vedno občevanje z njenimi prebivalci je imelo jako dobre nasledke za dolensko slovenščino, ki je ostala mnogo bolj čista in bogata, nego gorenjska. Posredujoči člen med našim in kajkavsko-hrvaškim narečjem je rodoljubna, prekrasen jezik govoreča Bela Krajina. V dolenskih nravih in navadah, mišljenji in življenji se nahaja marsikatera reč in prikazen, ki se ne da lahko pojmiti in razjasniti brez korenitega poznavanja hrvaške narodnosti in hrvaških nazorov in običajev. Jako nepovoljne in neprijazne pa so bile razmere, v katerih so živeli Dolenjci skoraj do leta 1830. s žumberškimi staroverci, kateri so prišli iz Bosne in jih imenujejo učenjaki Uskoke, naši ljudje, kakor sem že popovedal, pa Vlahe. Na Gorjancih so jih naselili nemška gospoda. V last so jim dali zemljo, ki je bila do njih prihoda slovenska. Gospoda so si hoteli postaviti s to naselbino čvrst branik z jedne strani proti Turkom, z druge proti upornim dolenskim kmetom. Svoje podložnike, ki so jih pregnali s prisojnih sklonov vshodnih Gorjancev, zapodili so in poselili na zapadu te gore po brezvodnih rebrih z gostim gozdom in grmovjem obrasteneja južnega Podgorja. Večjim turškim krdelom sami Uskoki niso mogli dosti škoditi, ker jih je bilo premalo. S ženami in otroci vred jih je še zdaj, ko so se gotovo namnožili, komaj osem tisoč. Tem nevarnejši in pogubljejši pa so bili orožju in vojskovanju malo vajenim dolenskim kmetom, ki so hoteli razbiti teške sponde, v katere so jih zakovali nemški graščaki. Brez pomoči bojevitih Vlahov gospoda kmetiškega punta ne bi bili mogli tako hitro zadušiti. Pa tudi ob mirnem času so bili ti na pol divji hribovci silno nadležni dolenskim Slovencem. Neprehoma so jih napadali in jim kradli in grabili. „Turški hajduki“ ponajveč niso bili pravi Turki, nego po turški

preoblečeni Uskoki. To se je izvedelo na tanko po njihovem naskoku na brajtenovski grad l. 1827. Preiskava je dokazala, da so bili skoraj vsi razbojniki tiste dobe žumberški graničarji, njihovi vodniki (harambaše) pa graničarski častniki!!! Vojna sodnija je krivce grozovito strogo kaznovala, kar je pomaglo. Od takrat so „turški“ hajduki izginili. Vojni ustroj je graničarje sploh silno razvadil in izpridil. Pomenil je sužnost, ki ne rodi nikoli dobrega sadu. V drugi polovici našega veka so se preinačile tudi v žumberškem okraju politične, vojaške in društvene razmere. Stara sovražnost je med Uskoki in Dolenjci popolnoma zamrla, nadomestila jo je blagodejna vzajemnost in zloga, ki je povsod potrebna, najbolj pa med bližnjimi sosedi. Vlaha si hodijo pod naše Gorjance iskat dela in v hudi sili in stiski tudi miloščine, katere jim noben le količkaj premožen Poljanec in Podgorec ne odreče. Dolenjci pa kupujejo prav radi od žumberških trgovcev, česar potrebujejo, na pr. izvrstno hrvaško vino in prasce. Mnogi Vlaha znajo prav dobro naš jezik. Večkrat sem jih vprašal, s katero deželo bi se rajši združili, s kranjsko ali hrvaško? Vselej so mi odgovorili, da s kranjsko, „ker na Hrvaškem ni reda“. Sosebno so se togotili na hrvaške „sudce“. Ali takim besedam ni dosti verjeti. Da jih vpraša kak Hrvat, rekli bi mu bržkone, da Kranjcev ne marajo in da žele ostati pri hrvaški kraljevini.

Glavna središča občevanja z domačini, rojaki in tujci so na Slovenskem trgi, sejmi, božja pota in cerkveni shodi. Razven omenjenih dveh slové v Dolenjcih najbolj romarske cerkve na „svetem“ Kumu, na Veseli Gori, na Krki, kamor hodijo tudi Gorenjci, sv. Petra na visokem hribu pri Žužemberku, Matere božje pri Kostanjevici, kjer se ima človek priliko nagledati zanimivih obrazov in nošnje vlaških in katoliških Žumberčanov in Žumberčank. Poglavitno tržišče za blagó in govejo živino, zlasti pa za prasce, je Dolenjecem Novo Mesto, kajti tu je trgovina z njimi tako velikanska, kakor nikjer drugje na Slovenskem, za prasce Šentjarnej, za konje Bučka in Zatičina itd. S Kočevarji in Krajincani se shajajo sosebno na mnogobrojnih žužemberških sejmih, z Gorenjci pa seveda najbolj v Ljubljani. Belo stolico naše slovenske domovine imajo tudi oni za svoje glavno mesto, ne zategadelj, ker prebivajo v njej najvišji deželski oblastniki in uradniki, ampak zato, ker jo ljubijo in časte bolj, nego vsa druga mesta, ki so jim znana na božjem svetu. Kardar se vrnejo iz nje prvokrat domov, pripovedujejo po cele dni o imenitnostih in novicah, katere so v njej videli in slišali. Zlasti ne morejo prehvaliti ljubljanske gospode, kako neizrečeno so prijazni in postrežljivi, da pokažejo neznanemu človeku, če jih prosi, pot in mu razlože vse na tanko, česar koli jih vpraša. Vse znanke zavidajo dekli, ki si dobi službo v Ljubljani. Večkrat sem čul iz ust starih ljudi, ki niso prišli dosti od doma, kako radi bi videli pred smrtjo Ljubljano. Izmed gorenjskih božjih potov se je priljubilo Dolenjecem, še bolj pa Dolenjkam, Brezje. Na stotine jih gre vsako leto tja peš, na vozu in s železnico. Gorenjci bi bili gotovo zadovoljni, ko bi slišali, kako oduševljeno hvalijo ti romarji njihove velike in čedne hiše in vasi, košate vrte, prostorno, ravno polje, sosebno pa tudi njihovo lepo in krepko rast in možato

vedenje. Izmed hrvaških mest in tržišč pomiče Dolenjce najbolj to seveda v Zagreb in Karlovec. Marsikomu se zdi Zagreb lepši in ugodnejši od Ljubljane, ker je bolj raznesen in prostoren. O zagrebški gospodi pa govore sploh, da so ravno tako napušljivi, kakor novomeška. Brez Dolenjcev in Belih Kranjcev ne mine noben tržni dan v Karlovcu in noben zagrebški semenj. V ti dve mesti je šel že marsikak slovenski Savel in se vrnil kot Pavel. Siromak prej še tega ni vedel, kaka kri mu se pretaka po žilah; še manje pa je poznal svoje slovanske brate in zlobne nakane naših sovražnikov. V zagrebških in karlovških kavanah in krčmah pa je čul tako čudne in krepke pridige, da je zijal, kakor kapelj, in se tako

razunel, da bi se bil šel tisti trenutek tepst z vražjim „Švabom“ za svojo teptano domovino in narodnost. Za vzbujanje narodnega duha in ponosa je občenje in družba z rodoljubnimi brati Hrvati neizmerne vrednosti Slovencem. Potrebo in korist te prijaznosti in vzajemnosti so že zdavnaj spoznali ne samo modri in učeni gospodje, ampak tudi najprostejše stare babe. Vsako leto gredo kresni večer zborovat na Klek vse dolenske in hrvaške copernice. Na teh shodih se godi marsikaj nerodnega, ali to pa se ni menda še nikoli pripetilo, da bi si bile skočile babnice v lase in razdrle svojo starodavno zlogo. Pregovor ni prazen: Od vsakega človeka se naučiš lahko kaj dobrega, še od cigana. Konec II. dela.

Pogled po slovanskem svetu.

Slovenske dežele.

(*Cesarjeviču Rudolfu*) bode filozofski fakultet dunajskega vseučilišča podelil doktorat iz filozofije. Znano je namreč, da se je naš cesarjevič pokazal učenjaka v zoologiji in prirodoznanstvu; ravno zdaj je zopet izdal na svetlo knjigo, v kateri nam krasno slika svoje potovanje na vzhodu. Naj še omenimo, da ga je peštansko vseučilišče imenovalo že prej za častnega doktorja.

(† *Gospa Emilija Hočevarjeva, rojena Obrezova.*) Našega rojaka, gospoda dr. Frana Hočevarja, gimnazijskega profesorja in docenta na univerzi v Innsbrucku, dohitela je nemila osoda, da mu je po kratkem srečnem zakonu dne 15. maja t. l. umrla soproga Emilija, hči državnega poslanca, gospoda Adolfa Obreza v Cirknici. Pokopali so jo 17. maja daleč od domovine v tujo zemljo, ki naj jo lahko pokriva! Učenemu rojaku pa izražamo gorko svoje sočutje!

(*V nedeljo, 18. maja*) se je zbral na Brdu pri graščaku g. Janku Krsniku vojni svet najnovejše slovenske „tudi narodne“ stranke, da bi katero rekel o prihodnji deželnozborski volitvi na Notranjskem. Kaj so gospodje uganili, ni nam znano. Imeli smo pa priliko o tej prevažni zadevi govoriti z veljavnimi možmi z Notranjskega. Ti so soglasno izrekli to le sodbo: Od zadnje volitve še ni preteklo leto; izvolili smo si takrat gospoda dr. Valentina Zarnika, ki je tiste dni užival naše polno zaupanje. Od tedaj se ni ničesar izpremenilo, temveč se je poslanec dr. Zarnik pri zadnjem zasedanju gorko potegoval za nas in naše potrebe. Ako smo ga zadnjič izvolili, izvoliti ga moramo sedaj zopet, ker se ni ničesar zgodilo, kar bi bilo odvzelo nam poprejšnje zaupanje do našega poslanca. Nasprotno: to zaupanje se je vsled delovanja gospoda poslanca pri zadnjem zasedanju še le bolj ukoreninilo! Če ga sedaj zopet ne izvolimo, postavimo se v nasprotje s svojo zadnjo izvolitvijo, ter napravimo golo demonstracijo — v korist tistim nemškim grošom, za katere pa po Notranjskem ni elastičnega navdušenja!

To je sodba veljavnih mož, in prepričani smo, da navzlic znanim logaškim pritiskom ne bodo ostali v manjšini! — Bog jih živi! —

(*Lepo priznanje.*) Gosp. M. Režek, župan občinskega zastopa na Radovici nam naznanja, da je občinski zastop v seji dne 18. maja t. l. sklenil jednoglasno, izreči g. Josipu Senčarju, c. kr. sodnemu pristavu, na odhodu iz sodnega okraja metliškega javno zahvalo za občudovanja vredno pridnost, gorečnost, nesebičnost in nepristranost na korist našemu od vseh strani zatiranemu

ljudstvu, kateremu je dostojno in postavno dve leti po ukazih pravosodnega ministerstva ustrezal z vidno in iskreno radostjo s slovenskimi zapisniki in razsodbami, da je zarad tega zaslužil popolno zaupanje. — Radi se pridružujemo sklepu občinskega urada na Radovici ter z enakim veseljem beležimo rodoljubni sklep njegov in čestitamo Senožečanom, h katerim je prišel gosp. Senčar službovat, da so dobili tako odličnega in občno spoštovanega rodoljuba v svojo sredo.

(*„Schulverein“ v Šent Juriji.*) Odkar je pri nas država opustila in nehala ponemčevati avstrijske Slovane, prejeli so to nalogo ne samo avstrijski Nemci, ampak tudi oni zunaj Avstrije, iz nemškega cesarstva, priskočivši jim na pomoč s svojim „šulferajnom“, katero društvo pošilja denarja v našo državo, da se od njega snujejo nemške šole v čisto slovanskih predelih. Nevarnost tega društva smo že razkrivali o raznih prilikah. To nemško društvo ni se nikjer tako ugnezdilo, kakor ravno v naši polovici, kajti na pr. na Ogrskem se ne more tako uspešno razvijati, kakor pri nas: tamkaj ima „šulferajn“ velikega tekmeča — Madžare. Naj omenimo vsaj v glavnih črtah, kako preti slovanski narodnosti nevarnost tu pa tam. Na Ogrskem se namreč plačuje učiteljem osnovnih šol v nemadžarskih predelih po 50 do 200 gld. posebne nagrade, ako more kateri dotičnih učiteljev dokazati povoljen uspeh v poučevanju madžarskega jezika pri nemadžarski deci. Ako so se njegovi nemadžarske narodnosti učenci naučili samo razlikovati madžarske samostavnike od pridevnikov, dobi učitelj za to nagrade 50 goldinarjev, ako je uspeh večji, do 200 goldinarjev — torej po služgi. Kateri učitelj pa bi se predrznil protiviti madžarizaciji, ta je že propal. Znan nam je slučaj, da je učitelj zarad tega, ker je naučil v svoji šoli nemške otroke nemško pesen peti, moral plačati 60 goldinarjev kazni, katera vsota se mu je odtegnila pri izplačevanju.

To omenjamo samo zato, ker ni vse jedno, če dopuščamo nemškemu „šulferajnu“, da se ugnezduje pri nas, samo da bi nam otujil naši narodnosti nado našo — nežno mladino. Da je naš narod spoznal sam pogubne namere „šulferajnov“, to je tolažba za prihodnost, tolažba, katero nam dajejo dogodki, ki smo jih opazovali zadnje dni v Šent Juriji, kjer so kmetje hoteli zabraniti nemčurjem, osnovati tamkaj podružnico „šulferajna“. Protestovali so namreč zoper tako osnovo rekoč, da „šulferajna“ ne potrebujejo. In to mi zopet konstatujemo, da nemčurji našo ljudstvo vedno izzivajo, kjer samo morejo. — Ker tedaj preti nevarnost naši narodnosti z vseh strani, moramo samo pohvaliti naše kmete zarad njihove samozavesti in politične zavednosti.

Iz Gorice, v dan 18. maja. [Izv. dopis.] Novic, važnih novic malo; vročina, ki je letos začela nenavadno zgodaj pripekati, prouzročuje tudi zgodaj „dobo kislih kumar“. Bližamo se sicer volitvam v mestni zbor, katere drugod pretrgujejo jednoličnost vsakdanjega poslovanja, a pri nas se razen majhnega števila meščanov nikdo ne zmeni za te volitve, — in kjer ni opozicije, ni življenja. Da se pa naši Goričani tako malo brigajo za ta važni zastop, kriv je neki indiferentizem, kateri prevladuje v vseh krogih in izvira iz neopravičenega pesimizma, da se mestni voz v sedanjih okolnostih ne da spraviti v redni kolovnik. To in neugodne naše politične razmere na Primorskem plašijo tudi goriške Slovence, da se ne lotijo dela, temveč mirno gledajo, kako mala, a energična klika Italijanov vlada mestu in Slovence popolnoma prezira, kakor da jih ne bi bilo tukaj. In vendar je celo zadnja števeta pokazala, da je v Gorici 4000 Slovencev; v resnici jih je seveda mnogo več. Ko bi konservativni Italijani imeli v srci res toliko pravice do nas, kakor na jeziku, in ko bi tukajšnji Nemci ne sovražili Slovence, kakor peklenšček sv. križa, zasukala bi se stvar tukaj precej na drugo stran, a tako bo ostalo vse pri starem.

Na prizadevanje našega državnega poslanca viteza dra. Tonklja bodo se preuravnave ceste ob Soči skoraj gotovo, kar bode naše rojake na Tolminskem gotovo razveselilo. Visoka vlada je naložila stavbenemu adjunktju pl. Bouvardu v Gorici, da mora vse pregledati in poročati, kaj se ima na imenovanih cestah popraviti, predelati in preložiti, da bodo ceste povsena dobro uravnane. Ob enem je vlada naročila, naj se preskrbi, kar je treba, da se ko hitro mogoče dodela skladovna cesta kraj Bače ter razširi in preravna ona kraj Idrijice.

Letina na Goriškem kaže do sedaj prav dobro: trta obeta lepo trgategv, zimna žita kažejo po vsej deželi prav dobro, okopavine in jara žita so dobro ozelenela, krompir, češnje in grah se dobivajo na trgu prav ceno, kar kaže obilost dotičnih pridelkov. Skrajni čas bi sicer bil, da bi se tudi k nam povrnilo dobre letine, katerih so nekateri okrajji — posebno Kras in Vipava — že kakih 15 let pogrešali.

V Štanjelu na Krasu se je osnovalo vinogradsko društvo, ki šteje že zdaj v prvem začetku 34 udov. Društvu voščimo najboljšega uspeha!

Pisma z Gorenjskega.

Dragi prijatelj!

Najpoprej ti lepa hvala za ljubeznjivo voščilo v zadnjem tvojem listu, da bi mi namreč kdo na Gorenjskem (kjer se ljudje tako radi tepo) utepel v glavo tudi misel, pisati ti bolj pogostoma, nego mi je bila navada do zdaj. Vedeti hočeš tudi, kako je na Gorenjskem. Izvrstno, prijatelj! Kraji, ljudje, vse je izvrstno; celo ovce imajo filozofske obraze. In blato, kaj ga je o dežji! A Gorenjci so pametni; mirno in z vzvišenim zaničevanjem teptajo in gazijo s svojimi visokimi škornji umazano mešanico po cestah, a vam v Ljubljani je, kakor se kaže, blato le, da drug družega ž njim ometujete. In dalje, kdo bi ne imel sočutja, ako gleda brhke Gorenjke in korenjaško moško mladino, pa se spomni, da se temu čvrstemu narodu očita, da se rad tepe. Et tu, mi Brute, vidiš se mi jednacega mišljenja; tudi ti, „ki nap'čen si očitar“, potrkaj na prsi in reci: „mea culpa“. In kako napačno je to očitjanje! Slovenci in ž njimi se vé tudi Gorenjci, privadili smo se stoletja tepenju tako (bili smo

seveda vedno pasivni del), da nam je prišlo v meso in kri; kratko, da je tepenje narodna posebnost, katero treba hraniti in varovati skrbnejše, nego najdražjo svetinjo. Pomisli le: topli so nas v davnih časih že Obri, potem Karol Veliki in Franki, pozneje nemški graščaki in slovenski beriči; kaj čuda, če se sedaj tepemo med seboj! Le poglej Ljubljano, pa se bodeš prepričal o resnici mojih besed in o modrosti mojih ust. Da so nas topli Avari in Franki, ni se čuditi; bili smo še v temi nevere tavajoči pogani in Bog nas je s tepenjem vabil k sebi. A tudi pozneje nas je Bog še mnogokedaj, kakor pravi Ribničan rešetar, potipal z debelim prstom. A tu ne govorim o vojski in lakoti, kaj takega prenese človek udan v voljo božjo; v najnovejšem času smo dobili čudne tuje bolezni s čudnimi, dostikrat komaj umljivimi imeni. Prosim te, kaj je elastičnost, kaj ovaduštvo, kaj oficijoznost? Pri nas na Gorenjskem ni znano, kaj je. Razsvetli, kakor naglo moreš, z lučjo svojega razuma temo moje nevednosti in da bom reč bolje razumel, podaj mi tudi kaj vzgledov, saj jih morate imeti v Ljubljani ali blizo kje v vaseh in na brdih. In dalje: ali se ni bati zopet občnega potopa? Ne sicer od vode, ampak, kar je še hujše, od črnila! Koliko se tiska in piše, in s čim se piše! S žolčem in strupom, a pri tem se ostrupi in okuži vsa zemlja. In sedaj pa reci, da kaj takega ni božja kazen; ne le z velikim prstom nas je potipal Bog, položil je na nas kar celo pest.

Vse torej nas je teplo in nas tepe od prvega do zadnjega. Sedaj pa vzemi najnovejšo Darwinovo teorijo o podedovanji lastnosti in navad in priznal bodeš in s teboj vsak omikanec, da se Gorenjcem godi grozna, v nebo vpijoča krivica z očitjanjem, da se radi tepó. Ad vocem teorija! Lehko je govoriti, da je siva, ali v resnici in praksi dobi časi ves drug obraz. Kaj takega sem skusil sam. Ali bolje je, da pričnem od konca. Bil je vroč, poleten dan; temu bode zdaj dve ali tri leta. Ležal sem v hladni senci pod drevesom, odpočival si od pota, gledal komarje, vrteče se po zraku in se zamislil. Nekoliko proč od mene je oral kmetič njivo in paglavec kakih dvanajstih let mu je poganjal. Vročje je bilo, mož se je potil in jezil zdaj nad volji, da ne vlečejo dovolj, zdaj nad dečkom, da ne zna poganjati, da bo leha skrivljena in razor ne prav zasut. Jaz pa sem gledal moža in ko pride do konca, a ne da bi obrnil vole, nekoliko postane, oddahne se in otere znoj s čela, domislim se: pač se Horaciju niti sanjalo ni, kako bodo kdaj orali slovenski kmetiči, drugače bi gotovo ne bil napisal znanih stihov:

Beatus ille, qui procul negotiis
Paterna rura bobus exercet suis.

Ako še ne veš, povedati ti moram, da me časih primejo prav demokratin muhe in da se mi delaven človek, bodi si v božjem imenu kmet ali dimnikar zdi častivrednejši, nego najbogatejši ali najplemenitejši lenuh. Tako sem mislil tudi tedaj: „kmet, poglej ga, dela in se trudi, a ti, Janez, paseš lenobo; boljši je on, nego ti!“ Gredoč mimo kmetiča torej, pozdravim ga in se mu odkrijem. Ali, prijatelj, kako daleč je še zaostal naš narod; kdaj bode umel plemenite misli za narod unetega srca! „Jakec, vrzi motiko v škrica, kaj se bode hudič norca delal!“ zaupije kmet in ubogljivi sinko vrže za menoj debelo kepo, skoraj gotovo motike ravno ni bilo pri rokah. Nič boljši se mi ne zdite vi v Ljubljani, tudi vi nočete umeti, kako dobro vam hočejo nekateri za „narod uneti možje“. Ali niso oni tudi udje naroda? In če se posamičnim udom dobro godi, ali ni v korist tudi celoti? Gotovo, prijatelj, in če dobro premisliš moje besede, kesal se boš, da o zadnjih volitvah nisi volil drugače. Ako družega ne, bil bi si pridobil vsaj pohvalo „Ljubljanskega Lista“ in to je danes že tudi kaj vredno.

Ad vocem: „Ljubljanski List“. Jaz tukaj na Gorenjskem ne morem umeti, zakaj nekaterim ni bilo prav, da je ubral nemškoslovenske strune in nas začel poučevati, da je premalenkostno, potegovati se vedno in povsod

za pravice slovenskega jezika. Saj je vendar povedal „dovtipni“ Pèr, ki si je v spodnjih njegovih prostorih napravil prodajalnico z „mešanim blagom“, da je veliko važnejše, kakošno ceno imajo kranjske klobase, in veruj mi, mož nima tako napak. „Kranjski narod“ bi ostal namreč lahko tudi brez slovenskega jezika, — a brez kranjskih klobas? — Sedaj razumeš, koliko globoke filozofije je v kratkem tem stavku „nesmrtnega“ Pèra.

Nekaj mi pa vendar ni šlo v glavo. „Ljubljanski List“ namreč piše: Dobro se nam godi pod to vlado. Ali g. urednik je pisatelj in znano ti je, da pisatelji, kakor papeži in cesarji, govore o sebi v pluralu majestatis in sedaj ne vem, ali je g. urednik z onimi besedami mislil sebe ali nas druge zemljane, kateri smo le misera plebs contribuens.

Vsekako mi stori to ljubezen in poizvedi, kako je, odgovora pričakujem prav željno; vrhu tega pa je stvar tudi vredna, da se ohrani zgodovini.

Odkrito rečeno, nisem zgodovinar in reči moram, da mi je bilo prej že dostikrat žal, da nisem, a sedaj, da se mi zdi celo dobro. Pomisli le, da sem jaz zgodovinar in bi imel pisati najnovejšo zgodovino naših časnikov in časnikarjev. Človek bi moral pisati z rokavicami, kar je celo nerodno, ali pa si po vsakem stavku umiti roke, ako bi hotel oprati vse perilo, kar se ga je umazalo zadnje mesece po predelih naših listov. In kako čudni ljudje so časnikarji. Če se tepeta na pr. Peter in Pavel in se pitata z vsemi ljubeznjivostmi ljubljanskih psov,

precej žuga Peter, da gre Pavla tožit porotnikom, a Pavel žuga Petru z ministrom. Nekedaj je bilo vse drugače. Ko sem jaz še za pokojnega Ivanetiča trgal hlače po šolskih klopeh, stepla sva se jaz in moj sosed, ne vem že zakaj. „Stari“ pride v šolo in dobi oba zapisana na plošči zarad nepokoja. Zvračala sva sicer krivdo, seyeda drug na drugega, a „stari“ je vzel šibo in prav pošteno naklestil naju oba. — Temu je že dolgo, dolgo, prijatelj, a jaz še danes mislim, da je bil pokojni „stari“ pameten mož in je zapustil tudi res dobro ime. A kaj je danes ljudem do imena! Da se le govori in piše o njih, pa je dobro; naredili so si ime. In vendar je tudi na imenu mnogokaj. Kako nerodno bi bilo na pr. ko bi bil slavni Wuttke, o katerem pač jaz v svoji nevednosti nisem prej še nikdar slišal, Rus; kako neprijetno bi njegovo ime spominjalo palenke.

Da, prijatelj, nomina sunt odiosa! Zato sem pa jaz tudi vesel svojega poštenega gorenjskega imena, in brez „nominis umbra“ pozdravljam te
tvoj prijatelj

Janez Rogovila.*)

*) Na Gorenjskem ste res prav odločni radikalci. Dasi je to dobra lastnost, morali smo vendar iz Vašega pisma izpustiti po cele odstavke, ker nočemo, da bi žalili nekatere gospe, ki so sicer narodnjaki, a imajo elastičnost za pogoj narodnega napredka. Sicer pa je Vaše umovanje krepko in zdravo, kakor gorenjski zrak. Zato pošljite zopet skoraj kaj izpod ponosnega Stola.

Uredništvo.

Ostali slovanski svet.

(*Srbsko učeno društvo v Belem Gradu*.) katero so osnovali leta 1841. profesorji v Kragujevci pod imenom: „Društvo srpske slovesnosti“, nadelo si je pozneje denašnje ime. Dasi ima to društvo udov tudi iz Avstrije, kateri pošiljajo kot dopisujoči udje svoje razprave za njegov „Glasnik“ in dasi prinaša korenito sestavljenih razprav iz raznih strok, vendar njegove knjige niso razširjene med slovanskim razumništvom v Avstriji. Knjige tega društva so n. pr. v Dalmaciji tako redke, da se moramo čuditi; da še o sebi ni ne govorimo. In vendar koliko lepega gradiva nahaja bralec v njih; vzemimo samo poslednjo knjigo 55. in oglejmo si razprave samo po naslovih. Na prvem mestu nam je podal Jov. Ristić članek: „Srbija i srpski pokret v Ugarskoj 1848 i 1849“; potem „Gradja za geologiju kraljevine Srbije“ od J. M. Žujovića; „Materiali za istoriju Crne Gore“. I. Iz vremena vladanja vladike Petra I. od Marka Dragovića, itd. To so tedaj razprave, katere morejo zanimati vsakega Slovana, kateri se želi poučiti o južnem Slovanstvu. Tukaj imamo kritičnih razprav o jeziku in zgodovini južnih Slovanov.

(*Zetski dom*.) Dne 13. t. m. je bil postavljen „Zetskemu Domu“ temeljni kamen v navzočnosti kneza, njegove rodovine, dostojanstvenikov in množine naroda.

(*„Matice Hrvatske“*) odbor je imel sejo, v kateri je določil nagrade iz zaklade Koturove in Draškovićeve za to leto. Vladimir Mažuranić je dobil za svoj igrokaz: „Grof Ivan“ 300 goldinarjev, a ravno toliko prof. dr. B. Lorković za svoje delo: „Žena u kući i vani“. Nadalje je dobil A. Veber 400 gld. za Ciceronove prevode, a gospica Marija Jambrišakova za knjigo: „Znamenite žene“ okoli 140 goldinarjev. — Matičnjaki dobodo letos razen Mažuranićevega igrokaza in Lorkovićeve knjige še, Masperjevo zgodovino vzhodnih narodov, „Knjigu izuma“ od Šuleka in Kišpatića, Sisolskega roman: „Gospodja Sabina“ in naposled „Pjesme Markovićeve“. Kakor se vidi, to so res bogati darovi.

(*f Mih. Rajevski*.) duhovnik ruskega poslanstva na Dunaji, umrl je v sredo 14. dan t. m. Rajevski je bil

slovanofil ter je v zmislu slovanofilske stranke tudi deloval v slovstvu. Mnogim Jugoslovanom, med temi največ Slovincem, kateri so se šolali na dunajskem vseučilišči, pripomogel je blagi pokojnik, da so prišli v Rusijo, kjer so po dovršenih naukih postali gimnazijski profesorji. Na ruskem dvoru je bil Rajevski jako priljubljena oseba. Da so ga tudi čislali ostali vladarji, priča nam to, da je bil odlikovan s Fran Josipovim redom in vrhu tega še z mnogimi dekoracijami od drugih dvorov. — Dne 2. junija bi imel praznovati petdesetletnico kot duhovnik ruskega poslanstva na Dunaji, za katero slavnost je že nabrala ruska naselbina denarja za darove. Kakor se čuje, bode se za ta denar uzidala spominska plošča v staro cerkev ali pa v novo, kader se bode zidala.

(*Kraszevskega*) je nemško državno sodišče obsodilo na tri in pol leta ječe, a Hentscha na devet let. Ves čas v zaporu je nahajal slavni pisatelj jedino veselje in tolažbo v delu. In res je Kraszewski dovršil v zaporu dva romana, od katerih obseza vsak po tri zvezke in ravnokar je dogotovil tretji roman z naslovom: „Banita“, v katerem nam riše življenje in smrt vojvode Sam. Zborowskega. — Kakor se je Kraszewski izrazil nekemu poljskemu dopisniku, ki ga je obiskal, pobral mu je ta proces vse z dolgoletnim pisateljevanjem pridobljeno imenje.

(*Ruski filološki zavod v Lipskem*.) V Lipskem je neka vrsta filološkega semenišča na vseučilišči. V tem zavodu je 30 filologov, od katerih ima polovica štipendije. Vanj se sprejemajo samo ruski podložniki krščanske vere, kateri so dovršili gimnazijske nauke v Rusiji ali kako šolo iste stopinje. Rusija pošilja in daje v Lipsko svoje mlade podložnike zato šolat na nemškem vseučilišči, da se vsaj nekateri seznanijo z nemškim vseučiliščem in z metodo nemških profesorjev za filologijo. V tem zavodu ostane vsak dijak tri leta. — In ravnokar je izdalo rusko ministerstvo prosvete poročilo, iz katerega se vidi, da se potrebuje za uzdrževanje tega zavoda vsako leto 35,000 mark, in sicer 6000 mark dobiva ravnatelj kot letno plačo; 3900 mark oba njegova pomočnika, a 21.000 mark je določeno štipendistom.

Razne novice.

(*Mestno gledališče na Dunaji*) je pogorelo zadnji petek. Kakor se do zdaj misli, zažgal ga je neprevidno neki tesar, kateri je imel opraviti v gledaliških prostorih. Osebjū tega gledališča je podaril cesar 1500 goldinarjev; jednako pa tudi nabirajo darove Dunajčani, da bi olajšali bedo gledališkemu osebjū, katero je vsled te nesreče brez zaslužka.

(*Razstava otrok.*) Pariški zdravniki prirejajo razstavo otrok pod pokroviteljstvom največjega prijatelja drobne dece, slavnega pesnika Viktorja Huga. Razstava se bode odprla prihodnjega meseca. Tiste matere, katere bodo razstavile najzdravejše in najbolj odgojene otroke, bodo dobile častne diplome, medalje od zlata in srebra in še druge darove.

(*Velika starost.*) Pri sv. Ilji v Slovenskih Goricah je umrl dne 25. marca 104 let stari viničar Mih. Felzer. Felzer se je vojskoval zoper Napoleona I., bil ujet in odveden v Pariz. Leta 1881. je praznoval svojo zlato poroko. — A 10. dan maja je umrl v Witkowem na Poznanskem polkovnik Malczewski, zadnji veteran poljski, ki je živel še za Napoleona. Leta 1831. ujet je preživel 47 let v Sibiriji, od koder se je vrnil še le pred dvema letoma. Tudi Malczewski je bil čez sto let star.

(*Ultimo! — Contra!*) Ko je levičar Auspitz v soboto v svojem govoru vskliknil: „Austria erit in orbe ultimo“, zadonel mu je z galerije močan glas: „Contra“.

(*Zvita vdova.*) Na Švicarskem je ženi umrl mož tako nagloma, da ni mogel napraviti oporoke in vsled tega bi morala njegova žena izgubiti vse imenje. Ali zvita žena se domisli hitro, kaj je treba storiti, in pokliče k sebi svojega prijatelja iz iste hiše. Ta pride, leže se v

posteljo, zavije se v odejo ter se vede, kakor da bi on bil mož te žene (truplo pokojnega moža so prenesli ta čas v klet) in je s slabim glasom narekoval svojo poslednjo voljo poklicanemu pisarju in sicer tako, da vse zapuščā ženi, samo jedno senošet je zapisal sebi kot nagrado za veliki trud. Žena, umeje se, je morala molčati, sicer bi se bila izdala sama.

(*Krivo obsojenih*) je bilo na Nemškem od 1. oktobra 1879. 258 oseb. V 97 slučajih se je sodba izvršila popolnoma ali pa samo deloma.

(*Zaklad v zemlji.*) Nedavno je prišel v Zagreb neki slovenski delavec in je naznanil magistratu skrivnost, da je v gori našel zakopano škrinjo z denarji. Koj je odšlo nato poverjeništvu gledat tja v globoki jarek izza Medvedgrada. In res so našli velik kamen, kakor je dejal delavec. Mnogo so se trudili, da so odrinili kamen, toda pod njim niso našli ne škrinje, ne denarja. In tako bode zagrebško poverjeništvu moralo čakati še do Ivanjega, ko o polnoci iz zemlje v podobi plamena cvetó denarji.

(*Dobra misel.*) Nizozemski poslanec na angleškem dvoru je prosil londonsko policijo, naj išče mlado Holandko, katera je že dolgo zapustila svojo domovino in morala živeti kje v Londonu. V njeni domovini je namreč umrl neki sorodnik, kateri ji je zapustil dva milijona holandskih goldinarjev. Spreten agent jo je imel iskati. Izza šestih tednov se vrne agent in poroča svojemu predstojniku, ki ga je prašal, če je že našel dekle. „Da, že pred nekaj tedni,“ dejal je agent, „sirota je bila šivilja in revno živela.“ — „A kje je?“ vpraša ga predstojnik. — „Pri meni doma,“ odvrne agent, „jaz sem jo vzel za ženo.“

Politični razgled.

Državni zbor na Dunaji je končal v soboto generalno debato o VI. poglavji obrtnega zakona, da se je že v ponedeljek začela specijalna debata. Namen temu zakonu je, poravnati in določiti razmere med delavci in podjetniki, tako na pr. o delu otrok in žen po noči, v rudnikih itd. — Znamenito je, kar je rekel v generalni debati knez Alojzij Liechtenstein, da imate fevdalno plemstvo in meščanstvo skupne koristi in da sta se že oba življa zlila v jeden narodnogospodarski razred. — Boj med njima je nemogoč. Tako knez Liechtenstein.

To zasedanje državnega zbora se bode končalo 24. ali pa 27. t. m.

Državni zbor ogrski je bil včeraj sklenen s prestolnim govorom.

Dalmatinski deželni šolski svet je sklenil, odslej občevati s strankami samo v hrvaškem jeziku. Tudi namestništvo je začelo dopisavati v hrvaškem jeziku.

Dne 16. junija se snide deželni zbor gališki, v katerem se bode najprej bržkone pretresavala novela o šolskem zakonu.

Te dni se je zopet zbrala srbska narodna skupščina. V prvi seji se je osnoval verifikacijski odsek.

V nedeljo je bil v Petrogradu ruski carjevič slovesno proglašen za polnoletnega. Nj. Valičanstvo naš cesar mu je podelil red sv. Štefana.

Najvažnejši dogodek v nemškem državnem zboru je bil ta, da je socijalistični zakon podaljšan do 30. sept. 1886. leta in ta sklep sprejet s 189 glasovi zoper 157.

Tržne cene v Ljubljani

dne 21. maja:

Hektoliter: pšenice 7 gld. 96 kr., ječmena 5 gld. 20 kr., ovsā 3 gld. 25 kr., soršice — gld. — kr., ajde 5 gld. 20 kr., prosa 5 gld. 69 kr., koruze 5 gld. 20 kr., krompirja 2 gld. 50 kr., leče 9 gld. — kr., graha 9 gld. — kr., fižola 10 gld. — kr.
Kilogram: maslo 96 kr., svinjsko masti 86 kr., surove slanine 64 kr., okajene slanine 74 kr., surovega masla 85 kr., govejega mesa 64 kr., teletine 64 kr., svinjine 72 kr., ovčjega mesa 40 kr. — 1 jajce 2 kr., 1 pišče 45 kr., 1 golob 18 kr., liter mleka 8 kr. 100 kilogramov: sena 2 gld. 23 kr., slame 1 gld. 96 kr.

Listnica urednikova. — Gosp. M.: Vaš spis pride na vrsto morebiti že v prihodnji številki; le prosimo, nadaljujte.

Gosp. P—ov.: Vaš dopis smo morali odložiti, torej prihodnjič. Lepa Vam hvala na ostalih spisih. — Gosp. dopisniku iz Gorice.: Drugo polovico bomo priobčili prihodnjič.

„Slovan“ izhaja vsak četrtek popoldne. Cena mu je za celo leto 4 gld., za polu leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. — Posamične številke se prodajajo po 10 kr. — Naročnina, reklamacije in inserati naj se pošiljajo upravnistvu, dopisi pa urednistvu na Kongresnem trgu št. 7. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo in rokopisi ne vračajo. — Za inserate se plačuje za navadno dvostopno vrsto, če se tiska jedenkrat 8 kr., če se tiska dvakrat 7 kr., če se tiska trikrat 6 kr., če se pa tiska večkrat, po dogovoru.

Tisek „Narodne Tiskarne“. — Izdajatelj in lastnik: Ivan Hribar. — Urednik: Anton Trstenjak.